

Nr 205.

Av herr **Tamm**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 69, med förslag till förordning angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Uti proposition nr 69 föreslår Kungl. Maj:ts riksdagen att antaga förordning angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden. Enligt denna förordning skall avverkning av barrträd samt lövträd ovan odlingsgränsen för annat ändamål än fastighetens oundgängliga husbehov icke vara tillåten annat än efter utsyning och stämpling av vederbörande skogstjänsteman. Sådan utsyning skall verkställas enligt avverkningsplan. Uti § 5 av förslaget till förordning stadgas bland annat rörande denna avverkningsplan så, som följer: »Avverkningsplan skall avse viss tid och grundas på undersökning av skogen. Planen skall så upprättas, att skogsägarens ekonomiska intresse tillgodoses genom uthålligt skogsbruk med iakttagande av skogsvårdens krav särskilt i fråga om borttagande av överårig eller skadad skog samt höjande i övrigt av skogens alstringsförmåga.»

Motivering till detta stadgande återfinnes å sid. 86 och 87 i den kungl. propositionen.

För riksdagen torde vara känt, att tillämpningen av de nuvarande stadgandena rörande grunderna för utsynings verkställande å nu ifrågasvarande skogar varit föremål för en ofta ganska skarp kritik. Dessa stadganden återfinnas i § 58 av förordningen den 26 januari 1894 angåendeushållningen med de allmänna skogarna i riket och innehålla bestämmelser, att vid utsyning skogen ej må hårdare anlitas än med dess bestånd i framtiden är förenligt, samt att utsyningen helst bör så inskränkas, att skogen fortfarande må lämna enahanda årliga tillgång på träd, som äro

till timmer eller bräder användbara; dock att fullmogen skog ej så länge må sparas, att den av ålder eller eljest tager skada. Här föreskrives alltså ett sorts uthållighetsbruk med den inskränkning, att skogen ej må sparas, tills den tager skada. Anledningen till den kritik, som gjort sig hörd, torde i mycket få sökas uti de svårigheter, vilka nödvändigtvis måste uppstå, när man i de överåriga bestånd, av vilka dessa skogar till stor del bestå, skall å ena sidan tillämpa ett uthållighetsbruk och å den andra sidan i rätt tid avverka dessa överåriga bestånd.

Det synes mig, att stadgandet i det nu föreliggande förslaget § 5 icke i någon mån löst dessa svårigheter.

Till att börja med måste jag ställa mig tveksam inför den tankegång, som fått ett uttryck uti bestämmelsen, att skogsägarens ekonomiska intresse skall tillgodoses genom uthålligt skogsbruk. I skogsbruket med dess långa tid mellan sådd och skörd är fordran på uthållighet ett krav, som väl snarast framställles för att skydda en *blivande* skogsägares intresse gent emot för stora anspråk av den nuvarande. Här åter framställles det uthålliga skogsbruket såsom ägnat att tillvarata just den nuvarande ägarens intressen. Om man emellertid fränser från detta, så återstår emellertid att förklara, huru det ekonomiska intresset skall kunna tillgodoses genom ett uthålligt skogsbruk, som här ställts i förgrunden, när frågan, såsom med dessa skogar oftast är fallet, gäller behandling av i huvudsak överåriga bestånd med deras på grund av ålder nedsatta tillväxt. Likaledes är det icke möjligt att med uthålligheten såsom främsta mål tillgodose skogsvården genom att borttaga överårig skog, ty med borttagande av denna skog, när överskott å densamma finnes, bliver uthålligheten givetvis genast rubbad.

Här finnas, såsom så ofta framhållits, tvenne intresse motsatser, vilka båda hava krav på att bliva tillgodosedda. Dels framträder skogsägaren med sin fordran på en sådan behandling av hans under statskontroll ställda egendom, att han icke tillskyndas ekonomisk skada. Häremot står det allmännas krav. Huru långt bör detta rimligtvis kunna sträcka sig?

I lagförslaget tillgodoses det genom uttrycket »uthålligt skogsbruk», ehuru detta uttryck, såsom jag redan anmärkt, här givits den mera ovanliga uppgiften att tvärtom utgöra ett skydd för skogsägarens ekonomiska intresse. Fråga torde emellertid vara, om det allmännas fordran bör givas den formulering, som ligger i det mångtydiga uttrycket »uthålligt skogsbruk». I det allmännas intresse torde kunna sägas ligga, att skogen behandlas så, att den bibehålles såsom ett nyttigheter produce-

rande egendomsobjekt. Om denna produktion äger rum under tillgodoseende av skogsvårdens krav, så förutsätter detta, att bestånden få den ans genom gallringar m. m., som är ägnad att förkorta tiden för produktionen, — dess mål må nu vara tillgodoseende av vilken ekonomisk hushållningsprincip som helst, om en sådan över huvud taget kan uppställas — samt att de naturliga förnygringsmöjligheterna tillgodoses. Mer än på tillgodoseende av dessa fordringar synes mig att det allmänna ej bör göra anspråk. Både nationalekonomiska och sociala hänsyn äro härigenom beaktade. Inför olika sammansättningar av de i skogarna ingående bestånden komma de sålunda uppställda kraven givetvis att på olika sätt göra sig gällande, men däråt kan i själva förordningen ej givas uttryck, utan detta måste bliva överlämnat åt den myndighet, vilken har att utfärda närmare bestämmelser rörande förordningens tillämpning.

Uti efterföljande punkter har jag sökt lämna en redogörelse för de principer, som enligt min mening böra vara vägledande vid behandlingen av nu ifrågavarande skogar. De göra ej anspråk på att vara uttömmande, men kunna få anses såsom en förklaring till det förslag till ändrad lydelse av 5 § 1 mom., som jag här nedan framlägger.

De överåriga bestånden böra avverkas så hastigt sådant med iakttagande i varje särskilt fall av möjligheterna att erhålla förnygring kan låta sig göra. Om dessa bestånd intaga så stor del av skogen, att svårigheter för en naturlig förnygring kunna antagas uppkomma, därest de avverkadades så hastigt, som det med hänsyn till deras beskaffenhet och ägarens ekonomiska intressen vore önskvärt, så bör ägaren, för att erhålla en sådan hastigare avverkning, kunna tillförbindas att enligt givna anvisningar verkställa skogsodlingsarbeten. Visserligen är det mig bekant, att förhöjningar i den ordinarie utsyningen beviljats under villkor att åtgärder för återväxten vidtoges, men sådan förhöjning har även utan dylikt villkor medgivits. Ifrågasättas kan väl även, huruvida nu gällande bestämmelser rörande utsyningen verkligen berättiga vederbörande att uppställa villkor av angiven art. För att undvika all tvekan i sådant avseende synes det mig önskligt, att sådana stadganden erhålla plats i den nya förordningen.

För de icke överåriga bestånden bör gälla, att de beståndsvårdande avverkningsar, som med hänsyn till avsättningsförhållandena kunna utföras, även bliva verkställda. Tiden för dessa beståndslutavverkning skall bestämmas så, att beståndet ej förlorat förmågan att naturligt förnygra sig.

Avverkningar i överåriga bestånd böra slutligen ej få utgöra hinder för att principerna rörande vård och avverkning i de icke överåriga genomföras.

I anslutning till vad jag nu anfört hemställer jag,

att riksdagen ville besluta sådan ändring uti det av Kungl. Maj:t i propositionen nr 69 framlagda förslaget till förordning angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden, att dess § 5 mom. 1 erhåller följande lydelse:

»Avverkningsplan skall avse viss tid och grundas på undersökning av skogen. Planen skall avse skogens framtida bestånd och vara så upprättad, att såväl skogsvårdens krav som ock skogsägarens ekonomiska intressen tillgodoses. Erfordras härför utsyning av överårig skog i sådan omfattning, att möjligheterna för erhållande av naturlig förnygring genom avverkningens verkställande kunna anses uteslutna, så må erhållande av dylik utsyning göras beroende av att trygghet vinnes för vidtagande av erforderliga åtgärder för återväxt.»

Stockholm den 7 april 1915.

Gösta Tamm.
